

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 457/2025 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om närundervisningen i yrkesutbildningen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 457/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Markku Siponen /cent m.fl.:

Hur har regeringen genomfört eller ämnar regeringen genomföra skrivningen i sitt regeringsprogram om närundervisningen i yrkesutbildningen, och ämnar regeringen vidta åtgärder genom vilka omfattningen av närundervisning i yrkesutbildningen ökas från nuvarande minst 12 timmar per kompetenspoäng?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Enligt lagen om yrkesutbildning (531/2017, 61 §) har varje studerande rätt att få sådan undervisning och handledning som dels gör det möjligt att uppfylla kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet enligt examens- eller utbildningsgrunderna, dels stöder studerandenas utveckling till goda, harmoniska och bildade människor och samhällsmedlemmar. En viktig uppgift för utbildningsanordnaren är att för varje studerande uppskatta den mängd undervisning och handledning som eleven behöver

Inom yrkesutbildningen beskrivs omfattningen, svårighetsgraden och betydelsen av examensdelar och delområden av gemensamma examensdelar i förhållande till hela examen med hjälp av kompetenspoäng. Även om syftet med kompetenspoängen inte är att mäta mängden undervisning föreskrivs det i statsrådets förordning om yrkesutbildning (673/2017, 10 a §) att mängden undervisning och handledning som behövs för avläggande av en examensdel eller ett delområde av en gemensam examensdel inom utbildningen för yrkesinriktade grundexamina är minst 12 timmar per kompetenspoäng. Timantalet kan dock vara mer eller mindre än detta beroende på den studerandes inlärningsfärdigheter och individuella val.

En utbildningsanordnare har en lagstadgad skyldighet att se till att alla studerande får undervisning och handledning i enlighet med en personlig utvecklingsplan för kunnandet (PUK). I praktiken innebär detta att utbildningsanordnaren planerar och genomför den studerandes studieväg så att det kunnande som anges i examensgrunderna kan uppnås. Undervisning och handledning kan tillhandahållas på läroanstalter, men också i andra inlärningsmiljöer, såsom utbildning som ordnas på arbetsplatsen. Utbildningsanordnaren svarar för att säkerställa att inlärningsmiljön och

inlärningsmetoderna stöder den studerandes inlärnning och att den studerande har faktisk möjlighet att uppnå det kunnande som krävs för examen. Ministeriet har skickat ett styrningsbrev om detta till utbildningsanordnarna den 28 november 2025.

Undervisnings- och kulturministeriet samlar inte in uppgifter om enskilda examina eller studerande när det gäller mängden närundervisning eller handledning till olika studerande. I samband med Utbildningsstyrelsens kostnadsenkät har man dock sedan 2021 begärt uppgifter om antalet undervisnings- och handledningstimmar per utbildningsanordnare enligt personalgrupp. I utbildning som ordnas med utbildningsanordnarnas egna statsandelar har antalet undervisnings- och handledningstimmar varierat något från år till år, och än så länge kan man inte konstatera någon sjunkande eller stigande trend för antalet undervisningstimmar. Siffrorna kan inte heller användas för att dra slutsatser om huruvida den varierande mängden undervisning beror på till exempel i hur stora eller små undervisningsgrupper undervisning och handledning ges. Utbildningsstyrelsen samlar systematiskt in respons från studerande inom yrkesutbildningen. De studerande är i huvudsak nöjda med undervisningen, men indikerar att det kan vara svårt att söka sig stödtjänster.

Regeringen är medveten om att yrkesutbildningen har utvecklats med betoning på flexibla genomförandesätt, ökad valfrihet samt större bestämmanderätt för utbildningsanordnaren. Detta kan ha lett till att utbildningsanordnaren har gjort oönskade avgöranden när det gäller enskilda studerande. Utbildningsanordnare har inte alltid kunnat tillhandahålla regelbunden undervisning eller handledning under alla skoldagar eller sådant tillräckligt individuellt stöd som den studerande hade behövt för att utveckla sitt personliga kunnande. Därför har man i regeringsprogrammet förbundit sig att vidta åtgärder för att säkerställa att varje studerande med hjälp av tillräcklig närundervisning och handledning samt tillräckligt stöd har en faktisk möjlighet att uppnå det kunnande som krävs för examen.

Undervisnings- och kulturministeriet har hösten 2025 dragit upp riktlinjer för de nationella målen för yrkesutbildningen. Enligt riktlinjerna ska man i planeringen och anordnandet av yrkesutbildning flytta fokus från studerande- och examensvolym till kvalitet. Det innebär att god och tillräcklig undervisning och handledning ska tillhandahållas i alla inlärningsmiljöer, vilket bättre än för närvarande stöder sysselsättning, entreprenörskap eller fortsatta studier vid högskola.

För kvalitativ yrkesutbildning krävs att i synnerhet läropliktiga i en större utsträckning än i dag ska erbjudas närundervisning, handledning på arbetsplatsen och stöd för lärandet för att de ska kunna avlägga examen. Detta bidrar även till gemenskapen och gruppbyggnaden bland de studerande. Utbildningsanordnarna ska beakta detta mål i sin ledning och resursplanering.

Riktlinjerna är en del av revideringen av utbildningsanordnarnas verksamhetsstyrning, och de kommer att nyttjas i utvecklingen av yrkesutbildningen samt inledandet av en dialog med alla anordnare av yrkesutbildning. Riktlinjerna anger även utgångspunkten

för undervisnings- och kulturministeriets förhandlingar med de anordnare av yrkesutbildning som deltar i försöket med verksamhetsstyrning.

Helsingfors den 9 januari 2026

Undervisningsminister Anders Adlercreutz